

**MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII,
TINERETULUI ȘI SPORTULUI**

ISTORIE – GEOGRAFIE

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ

pentru programul „A doua șansă”– învățământ primar

NIVELUL al IV – lea

**Aprobată prin Ordinul Ministrului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului
nr.....**

București, 2011

1. NOTĂ DE PREZENTARE

În concordanță cu politica educațională promovată în contextul reformei educației, cu finalitățile învățământului românesc și ale celui european, aria curriculară „Om și societate“, respectiv disciplina **Istorie-Geografie**, în cadrul programului „A doua șansă“– învățământ primar, contribuie pe termen lung la dezvoltarea unor competențe fundamentale: capacitatea de a reflecta asupra lumii, de a formula și rezolva probleme pe baza relaționării cunoștințelor din diferite domenii; valorizarea propriilor experiențe în scopul unei orientări profesionale optime; capacitatea de integrare activă în grupuri sociale diferite: familia, mediul profesional, prietenii etc.; competențe funcționale esențiale pentru reușita socială precum comunicare, gândire critică, luarea deciziilor, prelucrarea și utilizarea contextuală a unor informații complexe, conștientizare culturală; expresivitate și sensibilitate în scopul împlinirii personale și al promovării unei vieți sociale de calitate; autonomie morală.

Pe termen scurt, abordarea corelată a disciplinelor **Istorie și Geografie** urmărește formarea capacităților de bază necesare pentru continuarea studiilor (familiarizarea cu o abordare pluridisciplinară a domeniilor cunoașterii, dezvoltarea achizițiilor lingvistice și încurajarea folosirii limbii pentru exprimarea în situații variate de comunicare, precum și formarea responsabilității pentru propria dezvoltare etc.).

Prezentul curriculum a fost elaborat pe baza disciplinelor de studiu **Istorie și Geografie** specifice învățământului de masă din clasa a IV-a, ca un curriculum corelat, adresat persoanelor care doresc să finalizeze studiile învățământului primar.

Ideea propusă constă în trecerea de la geografia și istoria de tip descriptivist spre un demers de învățare care încurajează înțelegerea relevanței acestor discipline pentru viața cotidiană a elevului. Se urmărește aplicabilitatea cunoștințelor dobândite, pornind de la cadrul istoric, geografic și social particular și familiar al comunității către cel național și european, mai general.

Scopul principal al disciplinei de studiu este acela de a îmbunătăți capacitatea elevilor de a se implica în societate, atât din punct de vedere social, cât și profesional, prin utilizarea abilităților individuale de a folosi informațiile identificate în surse istorice și geografice.

Programa școlară urmărește să contribuie la formarea unei imagini obiective asupra existenței umane, asupra raporturilor dintre oameni, a celor spațiale și temporale caracteristice realității înconjurătoare. Propune un traseu de învățare în care elevii să identifice realități trecute și prezente, pornind de la situații familiare până la cele îndepărtate ca distanță în timp și spațiu.

Programa școlară de **Istorie-Geografie** conține următoarele noutăți:

- motivarea învățării și sporirea gradului de independență a elevilor prin abordarea corelată și gradată a conținuturilor specifice istoriei și geografiei, de la contexte familiare, concrete, cunoscute și accesibile, până la cele îndepărtate ca spațiu și timp și reprezentate sau imaginate;
- definirea de obiective de referință și propunerea unor activități de învățare cu caracter practic-aplicativ și funcțional;
- prezentarea selectivă, sintetică și corelată a unor conținuturi specifice disciplinelor Istorie și Geografie, astfel ca traseul de învățare să fie flexibil, adaptat cadrului învățării, nevoilor, intereselor și ritmului de asimilare a elevilor, mergând până la individualizare;
- valorificarea experienței de viață a elevilor ca modalitate de a spori gradul lor de implicare în propria activitate de învățare.

Timpul redus de învățare și abordarea nouă a disciplinelor au determinat redimensionarea și reconfigurarea listelor de conținuturi ale învățământului de masă. Temele propuse: „Familia și comunitatea“, „Elemente de geografie a României“, „România în Europa“, „Călători și călătorii“, abordează conținutul din perspectiva celor patru concepte esențiale în studiile sociale: timp, spațiu, populație, sisteme de organizare. Gândite din perspectiva constructivistă asupra învățării, sugestiile de conținuturi implică în mod constant atât însușirea cunoștințelor de conținut, cât și a celor procedurale, cele dintâi reprezentând un suport pentru exersarea celorlalte. Enunțarea abilităților ce se formează în cadrul secvențelor de învățare presupune avantaje atât din perspectiva cadrului didactic, care poate proiecta activitatea de învățare în funcție de obiective și nu de conținut, cât și din perspectiva elevului, care va participa și se va implica în mod conștient în procesul de construire a cunoștințelor.

Activitățile de învățare propun demersuri didactice interactive (dezbateri, proiectul, investigarea unei situații-problemă, interviul, interogarea reciprocă etc.), care să permită acțiunea în comunitate/în preajma acesteia, valorificarea experienței și producerea de experiențe noi pentru beneficiarii acestui program.

Pentru evaluarea performanțelor elevilor se recomandă utilizarea echilibrată a metodelor tradiționale și a celor complementare (observarea sistematică, investigația, proiectul, portofoliul, autoevaluarea etc.), în funcție de obiectivele educaționale urmărite.

Programa de **Istorie și Geografie** pentru nivelul al IV-lea are următoarea structură: notă de prezentare, obiective cadru și de referință, conținuturi relevante, sugestii de activități de învățare, sugestii metodologice, standarde curriculare de evaluare și bibliografie.

2. OBIECTIVE CADRU

1. PERCEPEREA TIMPULUI ȘI A SPAȚIULUI GEOGRAFIC ȘI ISTORIC
2. INVESTIGAREA ELEMENTELOR DE GEOGRAFIE ȘI ISTORIE SPECIFICE ORIZONTULUI LOCAL, ROMÂNIEI, EUROPEI
3. UTILIZAREA SURSELOR DE DOCUMENTARE CU CARACTER ISTORIC ȘI GEOGRAFIC
4. DEZVOLTAREA UNEI ATITUDINI POZITIVE FAȚĂ DE SINE, FAȚĂ DE CEILALȚI ȘI FAȚĂ DE MEDIUL ÎNCONJURĂTOR

3. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI SUGESTII DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. PERCEPEREA TIMPULUI ȘI A SPAȚIULUI GEOGRAFIC ȘI ISTORIC

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
1.1. Să ordoneze cronologic evenimente personale/istorice	<ul style="list-style-type: none"> - alcătuirea unui jurnal personal; - alcătuirea calendarului clasei referitor la activitățile comune trecute și viitoare; - exerciții de lectură a unor axe cronologice; - prezentarea cronologică a unor evenimente din trecutul comunității.
1.2. Să reprezinte în plan elemente ale spațiului apropiat și ale orizontului local	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de recunoaștere a unor elemente ale spațiului geografic imediat, local, pe harta județului; - exerciții de localizare a elementelor din orizontul imediat, local și din țară (construcții, râuri, forme de relief etc.); - realizarea unor reprezentări cartografice simple ale orizontului apropiat și local, folosind semne convenționale.
1.3. Să localizeze într-un context dat evenimente istorice și elemente ale spațiului geografic	<ul style="list-style-type: none"> - completarea unor informații istorice/geografice, pe hărți parțial completate; - realizarea și localizarea pe harta județului, a țării a unor trasee imaginare care reunesc elemente ale spațiului geografic; - jocuri de tip puzzle organizate pe grupe pe teme date.
1.4. Să utilizeze și să interpreteze informații oferite de repere naturale sau de hărți	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de utilizare a simbolurilor, semnelor convenționale în citirea hărților; - exerciții de orientare în teren, folosind repere naturale și instrumente simple.

2. INVESTIGAREA ELEMENTELOR DE GEOGRAFIE ȘI DE ISTORIE SPECIFICE ORIZONTULUI LOCAL, ROMÂNIEI, EUROPEI

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
2.1. Să exerseze folosirea unei surse documentare	<ul style="list-style-type: none"> - vizitarea unui monument, castel, cetate; - analizarea și interpretarea informațiilor identificate în surse variate (imagini, texte istorice și geografice, alte izvoare documentare), prin intermediul interogării multiprocesuale; - colecționarea de articole, fotografii, afișe etc. care înfățișează personalități, locuri, evenimente; - realizarea de expoziții pe teme date cu obiecte având valoare de surse documentare.
2.2. Să folosească diferite proceduri de înregistrare a datelor geografice și istorice observate și mediate	<ul style="list-style-type: none"> - înregistrarea informațiilor, faptelor, evenimentelor istorice în ordinea producerii lor; - înregistrarea datelor istorice și a elementelor geografice în formă grafică sau prin cuvinte; - reprezentarea elementelor componente ale spațiului apropiat și a relațiilor dintre ele, prin intermediul montajelor de tip poster.

3. UTILIZAREA SURSELOR DE DOCUMENTARE CU CARACTER ISTORIC ȘI GEOGRAFIC

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
3.1. Să identifice componentele specifice orizontului apropiat, local	<ul style="list-style-type: none"> - investigația individuală/în grup, pe teren/cu ajutorul modelelor, hărților; - lectura ghidată a unor texte cu conținut științific; - descrierea orizontului apropiat/local pe baza unui algoritm de prezentare; - pregătirea, planificarea și desfășurarea unor vizite, a unor excursii cu teme date.

<p>3.2. Să precizeze caracteristici ale realității înconjurătoare</p>	<ul style="list-style-type: none"> - analizarea trăsăturilor specifice realității înconjurătoare redată în imagini, fotografii, diapozitive, modele, texte științifice, site-uri Internet; - redarea și prelucrarea verbală sintetică/grafică, prin desene și scheme a informațiilor obținute prin studiu individual/excursii geografice și/sau istorice; - interogarea reciprocă privind: ocupații ale locuitorilor, resursele naturale ale localității; sărbători, tradiții, concepții despre lume și viață din trecut și din prezent; - reconstituirea unor momente din trecutul istoric al localității cu ajutorul vestigiilor identificate.
<p>3.3. Să exprime în cuvinte proprii legătura dintre mediul geografic și viața oamenilor</p>	<ul style="list-style-type: none"> - citirea și discutarea unor pasaje din monografiile ale localităților; - formularea de întrebări, pornind de la problematica temei alese; - exerciții de identificare a ocupațiilor și a modului de viață specifice unor locuri și perioade istorice, folosind organizatori grafici și/sau discuția dintre colegi etc.; - realizarea de proiecte în grupuri mici care să exemplifice modul de viață al locuitorilor din mediul apropiat/local.
<p>3.4. Să prezinte evenimente/fapte/ personalități</p>	<ul style="list-style-type: none"> - discuții în grup despre faptele unor personalități, referitoare la evenimente petrecute în trecut și cu consecințe importante pentru acea perioadă, pentru prezent; - alcătuirea de albume reprezentative pentru reconstituirea unui eveniment/fapt istoric /personalitate studiată; - povestirea unor legende populare, istorice semnificative pentru tema studiată.

3.5. Să identifice elemente din patrimoniul istoric, cultural, național și european	<ul style="list-style-type: none"> - comentarea unor imagini, filme, diapozitive reprezentând elemente de patrimoniu; - vizitarea unor muzee, expoziții, case memoriale; - investigarea în grup a unor aspecte privind elementele de patrimoniu sugerate de cadrul didactic sau propuse de elevi.
---	--

4. DEZVOLTAREA UNEI ATITUDINI POZITIVE FAȚĂ DE SINE, FAȚĂ DE CEILALȚI ȘI FAȚĂ DE MEDIUL ÎNCONJURĂTOR

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
4.1. Să se identifice cu familia, cu grupul social de apartenență, cu comunitatea locală	<ul style="list-style-type: none"> - alcătuirea unui jurnal al clasei; - alcătuirea unui proiect referitor la schimbările produse în timp în localitatea în care trăiesc/ trăiește, în grup sau individual.
4.2. Să identifice și să respecte culturi, moduri de viață diferite de cele proprii	<ul style="list-style-type: none"> - alcătuirea unui pliant referitor la valorile și normele de conviețuire specifice comunității locale; - participarea la sărbători și ceremonii locale diferite de cele proprii; - realizarea unui proiect care are ca scop investigarea unei situații-problemă formulată de cadru didactic/elev.
4.3. Să manifeste interes pentru conservarea mediului înconjurător și a patrimoniului	<ul style="list-style-type: none"> - realizarea unor afișe publicitare cu mesaje precise; - explorarea mediului din orizontul local și apropiat, urmărind consecințele intervenției umane și prezentarea soluțiilor corespunzătoare; - întâlniri cu factori de decizie din comunitatea locală; participarea la activități cu caracter ecologic.
4.4. Să identifice relația dintre învățarea școlară și activitățile cotidiene/economice	<ul style="list-style-type: none"> - observarea dirijată a activităților cotidiene desfășurate în serviciul comunității; - identificarea cunoștințelor, priceperilor impuse de practicarea acestor activități.

4.5. Să identifice cunoștințe, abilități pe care se bazează supraviețuirea fiecăruia într-un mediu natural/creat de om	<ul style="list-style-type: none">- identificarea unor metode de utilizare a resurselor naturale disponibile;- pregătirea, planificarea și realizarea unor excursii tematice.
--	--

4. CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII

1. FAMILIA ȘI COMUNITATEA

- 1.1. **Istoria familiei:** documente personale, ordonarea cronologică a unor evenimente importante, sărbători de familie, arborele genealogic.
- 1.2. **Locuința familiei mele:** istoric, planul casei realizat prin folosirea semnelor convenționale, vecinătățile.
- 1.3. **Comunitatea locală:** tipul de așezare (rurală/urbană), tipul de unitate administrativ-teritorială (sector, sat, comună, oraș, municipiu, județ), orientarea în plan după punctele cardinale, planul orizontului local realizat prin folosirea semnelor convenționale, istoria comunității, patrimoniu: monumente, castele, cetăți, instituții administrative, culturale și de învățământ, locuitorii (etnii, ocupații, cultură, influențe reciproce), vecinătăți.
- 1.4. **Castele, cetăți și orașe:** semnificația actuală, caracterul reprezentativ al acestora pentru istoria locală și cea națională, evocarea personalităților istorice reprezentative pentru oraș/cetate.

Notă: Cadrul didactic va selecta din lista propusă un castel sau o cetate, sau un oraș din vecinătatea cea mai apropiată de instituția de învățământ sau va propune altul/a la care elevii au acces și care este reprezentativă pentru comunitatea lor. Se recomandă: Curtea de Argeș, Castelul Huniazilor, Castelul Bran, Castelul Peleş, Cetatea Neamțului, Suceava, Târgoviște, Alba Iulia, Cluj, Iași, Sibiu, București.

Exemplu de abordare pentru orașul București: poziționarea pe harta României, capitală (în trecut și în prezent), momente din istorie: lupta antiotomană (Vlad Țepeș, Carol I); unitate națională (Alexandru Ioan Cuza, Ferdinand I).

2. ELEMENTE DE GEOGRAFIE A ROMÂNIEI

- 2.1. **Harta fizică a României:** culori convenționale, simbolul de graniță și simbolul de oraș, stabilirea în plan/pe hartă a punctelor cardinale.
- 2.2. **Marile unități geografice ale țării** (prezentare generală): Carpații, dealurile și podișurile, câmpiile.
- 2.3. **Apele curgătoare și stătătoare. Dunărea și Marea Neagră.**
- 2.4. **Clima, flora, fauna** (prezentare generală).
- 2.5. **Principalele activități economice.**

3. ROMÂNIA ÎN EUROPA

3.1. Țări europene: statele vecine ale României și granițele, poziționarea geografică a României în Europa, statele UE și simbolurile Uniunii Europene (drapel, imn, Ziua Europei).

3.2. Popoare de azi: românii, *ungurii, *germanii, *rușii, *sârbii, *bulgarii (localizarea pe hartă); comunități ale minorităților pe teritoriul actual al României (*unguri, *germani, *ruși, *sârbi, *bulgari, *rromi, *aromâni, *evrei etc.), influențe reciproce, tradiții, obiceiuri, sărbători.

*Notă: Cadrul didactic va selecta două dintre popoarele marcate cu * corespunzător cu accesibilitatea și familiaritatea subiectului pentru elevi.*

3.3. Popoare de altădată: dacii și romanii, *grecii, *galii, *slavii, *turcii (mod de viață, ocupații, locuințe, îmbrăcăminte, obiceiuri, port popular, cultură).

*Notă: Cadrul didactic va selecta dintre popoarele notate cu * cel mult două.*

3.4. Momente din istoria poporului român: lupta pentru independență, lupta pentru unitate națională.

Notă: În evocarea fiecăruia dintre momentele enumerate se va aborda personalitatea unui singur conducător/erou dintre: Mircea cel Bătrîn, Iancu de Hunedoara, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Constantin Brâncoveanu, Avram Iancu, Alexandru Ioan Cuza, Carol I, Ecaterina Teodorescu, Regina Maria, Ferdinand I. Se recomandă realizarea de conexiuni cu ceea ce au învățat elevii la conținutul „Cetăți și orașe“.

4. CĂLĂTORI ȘI CĂLĂTORII: Emil Racoviță, *Marco Polo, *Cristofor Columb, Fernando Magellan.

Notă: Cadrele didactice au libertatea să aleagă un călător străin dintre cei enumerați.

5. SUGESTII METODOLOGICE

Programa pentru **Istorie și Geografie** pentru clasele din programul, „A doua șansă” – învățământ primar, presupune o abordare nouă din partea cadrului didactic. Cel mai important aspect este organizarea în funcție de specificul și de interesele elevilor, renunțând la organizarea tradițională a materialului de studiu.

Opțiunea pentru organizarea tematică în cauză are ca punct de plecare noile tendințe în didactica Istoriei și a Geografiei și anume: echilibrarea raportului local, național, regional și abordarea corelată a domeniilor de cunoaștere.

Lista de conținuturi reprezintă o ofertă minimă și selectivă sub forma unor structuri tematice care însă nu abordează problematica în profunzimea sa, ci este orientativă.

Scopul urmărit este atingerea de către elev a standardelor curriculare, demonstrată prin aplicarea și operarea cu informații esențiale asimilate, pentru finalizarea educației de bază. Timpul rezervat unei teme sau unui conținut este din nou la latitudinea cadrului didactic. Important este ca acesta să-l folosească eficient, orientându-l spre formarea și dezvoltarea competențelor prevăzute în programă.

Întregul curriculum urmărește să deplaseze în activitatea didactică accentul de pe transmiterea de informații pe facilitarea și intermedierea învățării, pe formarea de competențe și deprinderi practice, pe învățarea realizată prin cooperare, pe rezolvarea unor sarcini de lucru în cadrul/apropierea comunității.

În acest sens, este fundamentală deschiderea cadrelor didactice spre comunitate, valorificarea resurselor acesteia, nu doar a celor materiale, ci mai ales a celor legate de cunoștințe, experiențe și opinii. Astfel, ele vor trebui să-și proiecteze activitățile didactice ținând seama și de posibilitățile de colaborare oferite de comunitate.

Ocaziile de învățare vor valorifica, pe cât posibil, experiența personală a elevilor, vor promova practici participative, încurajând discuțiile și interacțiunea atât pe orizontală, cât și pe verticală, exersând suficient fiecare competență. Se recomandă ca aceste situații să fie cât mai reale și să urmărească integrarea elevilor în situații concrete de viață.

Modelul de învățare propus include în componența sa o suită de activități:

- Activități de actualizare a vechilor cunoștințe sau abilități pe care elevii le au despre subiectul care va fi abordat. În această etapă, asaltul de idei sau lucrul în perechi corelat cu organizatorii grafici îi va ajuta pe elevi să-și compare răspunsurile cu ale colegilor și în

același timp să-și actualizeze cunoștințele fără să intervină monotonia. Întrebările pot deveni un puternic factor care să motiveze elevul pentru activitățile care urmează.

- Activități de confruntare cu noile informații în scopul înțelegerii și construirii sensului acestora. Confruntarea cu noile informații se poate realiza pe mai multe căi: citirea unui text, studierea unui material vizual și/sau auditiv, discuția în grup, crearea unei situații-problemă ce ar putea constitui punctul de plecare în activitatea de învățare. Elevul începe să învețe noile cunoștințe, să-și formeze noile competențe prin activități de muncă independentă / în grupuri mici, care presupun rezolvarea unor sarcini complexe de învățare și comunicare a rezultatelor.

O altă variantă o reprezintă învățarea prin interacțiunea directă cu mediul studiat. Aceasta poate avea loc fie în clasă (de exemplu, invitarea unui membru al comunității pentru a vorbi despre evenimente istorice petrecute prin acele locuri), fie în mediul imediat înconjurător școlii (de exemplu, identificarea în sat /oraș a unor elemente de ordin istoric/ geografic), fie într-un alt mediu geografic și cultural (de exemplu, vizita în alte comunități, excursii).

- Activități de reflecție asupra cunoștințelor dobândite cu scopul integrării lor în schemele din baza proprie de cunoștințe. Se recomandă utilizarea acelor strategii care să implice exprimarea ideilor și a informațiilor întâlnite, prin construirea de scheme într-un cadru contextual cu sens. De exemplu, analiza unui aspect din trecutul istoric/realitatea înconjurătoare, în urma căruia să se identifice punctele forte/slabe ale acestuia, realizarea unui afiș, ori stabilirea unor itinerare cu teme date.

Transpunerea în realitate a acestui model de învățare presupune utilizarea și altor activități și strategii specifice, cum ar fi: jocul de rol, simularea, proiectul, portofoliul, autoevaluarea, interevaluarea, raportarea verbală, instruirea asistată de calculator. Pentru cel din urmă model, sugerăm ca activitățile să fie transdisciplinare, prin organizarea lecțiilor de istorie și geografie la cabinetul de informatică, elevii având sarcina să identifice, să selecteze și să interpreteze informații preluate din site-uri specifice sau ca activitate integrată la orele de TIC, la care elevii să își formeze competențe digitale prin realizarea unor teme cu subiect de istorie și geografie (de exemplu: pentru obiectivul specific TIC de a accesa motoare de căutare, sarcina să fie găsirea de informații despre un oraș, pentru obiectivul TIC de utilizare a editorilor de texte, sarcina să fie tehnoredactarea unor pagini de monografie a comunității locale).

Pentru proiectarea unităților de învățare la disciplina Istorie și Geografie propunem:

- considerarea experienței de viață a elevilor ca o resursă de învățare importantă și exploatarea ei corespunzătoare;

- învățarea după principiile accesibilității: de la ușor, la greu, de la simplu, la complex, de la apropiat, la îndepărtat; reluarea gradată a informațiilor noi și completarea lor cu altele de interes pentru elevi;
- crearea unor ocazii de învățare cu un puternic caracter practic, aplicativ și funcțional;
- organizarea predării pentru a facilita transferul de informații și de competențe de la o disciplină la alta, de la o arie curriculară la alta;
- desfășurarea predării în contexte care leagă activitatea școlară de viața cotidiană;
- conceperea activităților de învățare în așa fel încât să permită o organizare flexibilă a instruirii în timp și spațiu;
- colaborarea între cadrul didactic și elevi, în procesul de evaluare.

Experiența la clasă a demonstrat că **evaluarea curentă** trebuie să aibă un rol preponderent formativ.

Pentru asigurarea unui proces de evaluare eficient, adaptat grupului țintă, propunem utilizarea următoarelor modalități: portofoliul, proiectul, jurnalul reflexiv, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevului, fișa pentru activitatea personală a elevului, investigația, interviul.

O asemenea evaluare, ca de altfel toate celelalte mijloace alternative de evaluare, poate determina comportamente noi, pozitive, atât din partea elevilor, cât și din partea cadrelor didactice. Având în vedere aceste aspecte, dar și diversitatea acțiunilor evaluative, se recomandă folosirea rațională a metodelor tradiționale și a celor complementare, așa încât acestea să poată evidenția în mod obiectiv competențele formate la un moment dat.

În cazul sfârșitului unei unități de învățare, activitățile de evaluare pot avea un impact mărit atunci când elevii sunt implicați activ în organizarea și planificarea acestora. De exemplu, elevii și cadrele didactice pot realiza împreună un scenariu de evaluare cu sarcini precise care să fie oferite spre rezolvare la un termen stabilit de comun acord.

Evaluarea de modul se va realiza pe baza unor standarde de evaluare prestabilite și aflate în corespondență cu obiectivele urmărite pe parcursul desfășurării modulului. Recomandăm ca evaluarea finală a acestui modul să se realizeze mai mult prin probă orală sau practică și în mai mică măsură prin probă scrisă. Pentru ca stresul pe care orice evaluare îl induce elevului să fie diminuat, sugerăm organizarea unei simulări a evaluării finale de modul.

6. STANDARDE CURRICULARE DE PERFORMANȚĂ

<i>Obiective cadru</i>	<i>Standarde curriculare de performanță</i>
1. Perceperea timpului și a spațiului geografic și istoric	S.1. Localizarea în timp și spațiu a unor evenimente istorice/a unor evenimente din viața personală a elevilor/a unor elemente de bază aparținând spațiului istorico-geografic apropiat, regional, statal.
2. Utilizarea surselor de documentare cu caracter istoric și geografic	S.2. Identificarea informației referitoare la o temă studiată având la dispoziție o sursă de informare cunoscută (izvor istoric scris/ nescris, sursă primară/secundară, suport cartografic simplu). S.3. Orientarea pe teren cu ajutorul unei schițe simple, identificând semnificațiile semnelor convenționale și legătura dintre acestea și elementele observabile.
3. Cunoașterea unor elemente de geografie specifice orizontului local, României	S.4. Identificarea unor componente ale mediului geografic românesc și localizarea lor pe un material cartografic simplu. S.5. Descrierea unui aspect studiat din realitatea înconjurătoare pe baza unui suport imagistic și a unui plan de idei.
4. Dezvoltarea unei atitudini pozitive față de sine, față de ceilalți și față de mediul înconjurător	S.6. Realizarea unui portofoliu care să prezinte informații relevante despre personalități/evenimente istorice studiate sau despre contribuții ale poporului român/românești la patrimoniul național/universal.

7. BIBLIOGRAFIE

1. Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Consiliul Național pentru Curriculum, *Programa școlară pentru clasa a IV-a – Geografie* (introducere în geografie: de la localitatea natală la planetă), aprobat prin Ordin al Ministrului Nr. 3919 /20.04.2005, București, 2005.
2. Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Consiliul Național pentru Curriculum, *Programa școlară pentru clasa a IV-a, Istorie*, aprobată prin Ordin al Ministrului Nr. 3919 / 20.04.2005, București, 2005.
3. Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Consiliul Național pentru Curriculum, *Ghid metodologic pentru aplicarea programei de istorie, clasele a IV-a – a VIII-a*, Editura Aramis Print, București, 2001.
4. Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Consiliul Național Pentru Curriculum, *Ghid metodologic de aplicare a programei de geografie, clasele a IV-a – a VIII-a*, Editura Aramis Print, București, 2001.
5. Bernat, S., *Tehnica învățării eficiente*, Editura Presa Universitară Clujeana, Cluj-Napoca, 2003.
6. Daniela Beșliu, Monica Dvorski, Mihai Manea, Eugen Palade, Mihai Stamatescu, Ecaterina Stănescu, *Istorie. Sugestii didactice pentru clasa a IV-a*, Editura Educația 2000+, București, 2006.
7. O. Mândruț, *Introducere în geografie, ghidul cadrului didactic pentru învățământul primar*, Corint, București, 2011.
8. O. Mândruț, *Competențele în învățarea geografiei*, Corint, București, 2010.
9. Ligia Sarivan, Roxana Gavrilă, Daniela Stoicescu, *Predarea-învățarea interactivă centrată pe elev*, lucrare din seria *Module pentru dezvoltarea profesională a cadrelor didactice*, elaborată în cadrul Proiectului de Dezvoltarea profesională a cadrelor didactice prin activități de mentorat, proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, Educația 2000+, București, 2009.
10. * * * *Primul meu atlas geografic școlar*, Corint, 2009.
11. Portal pentru profesori: <http://www.teachnology.com>.

AUTOR

Prof. pentru învățământ primar **Gabriela Dumitru**

Școala cu clasele I-VIII nr. 113 *G-ral David Praporgescu*, sector 4, București

COORDONATORI

Prof. **Cristiana Boca**

Coordonator componenta „A doua șansă” – învățământ primar, Asociația CEDP Step by Step, București

Prof. **Gabriela Droc**

Coordonator componenta „A doua șansă” – învățământ primar, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului